

TÁC ĐỘNG CỦA LOẠI HÌNH SỞ HỮU LÊN HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TẠI VIỆT NAM

Ngày nhận: 14/12/2015
Ngày nhận lại: 15/02/2016
Ngày duyệt đăng: 10/8/2016
Mã số: 8-16-32

Trần Phương Thảo (*)
Lê Nguyễn Quỳnh Hương (**)

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu về mối quan hệ giữa loại hình sở hữu và hiệu quả hoạt động của các ngân hàng thương mại (NHTM) tại Việt Nam. Theo đó tác giả sử dụng phương pháp DEA và SFA trong việc đo lường hiệu quả hoạt động NHTM và hồi quy Tobit 2 bước để tìm hiểu mối quan hệ giữa hiệu quả hoạt động và loại hình sở hữu NHTM. Kết quả nghiên cứu về 22 NHTM tại Việt Nam trong giai đoạn 2007-2014 phù hợp với lý thuyết về quản trị ngân hàng và minh chứng loại hình sở hữu khác nhau có ảnh hưởng đến hiệu suất hoạt động của ngân hàng. Bên cạnh đó, nghiên cứu kiểm định giả thuyết "lợi thế sân nhà" (home field advantage hypothesis) và "lợi thế nước ngoài" (global advantage hypothesis) nhưng không tìm thấy bằng chứng về sự tồn tại các giả thuyết này trong lĩnh vực ngân hàng Việt Nam.

Từ khóa: Hiệu quả hoạt động ngân hàng, loại hình sở hữu, SFA, DEA, Tobit 2 bước.

Giới thiệu

Trong quá trình hội nhập nền kinh tế thế giới, cũng như các thị trường khác, thị trường tài chính của Việt Nam đang chịu sức ép lớn. Sự cạnh tranh mạnh mẽ giữa các NHTM sẽ trở thành cơ hội phát triển cho ngành ngân hàng nếu như các ngân hàng trong nước có khả năng thích nghi và hoạt động hiệu quả, đặc biệt là khi hoạt động của hệ thống NHTM tại Việt Nam đang từng bước được cải thiện để nâng cao hiệu quả hoạt động theo đề án tái cấu trúc. Như vậy, hiệu quả hoạt động trở thành yếu tố quan trọng cho sự tồn tại của một ngân hàng trong môi trường cạnh tranh ngày càng gay gắt. Tự do hóa tài chính và tái cấu trúc hệ thống tổ chức tín dụng theo hướng giảm bớt sở hữu nhà nước tại các NHTM, bán cổ phần cho các nhà đầu tư nước ngoài hay sở hữu đại chúng (tỷ lệ nắm giữ cổ phần của các cá nhân dưới 5%) - phương án nào sẽ tác động tích cực đến hiệu quả hoạt động của NHTM? Các NHTM Việt Nam trong giai đoạn cơ cấu lại đã bán một phần cổ phần cho đối tác chiến lược nước ngoài như Vietinbank - Tokyo Mishubishi

Banking Corporation, Vietcombank - Mizoh Bank... có đạt được hiệu quả kinh doanh cao hơn hay không?

Xuất phát từ tình hình thực tế trên, nội dung bài nghiên cứu được thực hiện hướng đến ba mục đích sau: (1) Đo lường hiệu quả hoạt động của NHTM tại Việt Nam với các loại hình sở hữu khác nhau; (2) Kiểm tra 2 giả thuyết "lợi thế sân nhà" và "lợi thế nước ngoài" tại Việt Nam; (3) Xác định tác động của loại hình sở hữu ngân hàng lên hiệu quả hoạt động của ngân hàng trước và sau tiếp nhận cổ đông chiến lược nước ngoài.

Tổng quan các nghiên cứu trước đây về hiệu quả hoạt động ngân hàng và mối quan hệ với loại hình sở hữu

Hiệu quả hoạt động của ngân hàng

Khái niệm về hiệu quả được đề cập nhiều trong các nghiên cứu trước đây, trong đó, nghiên cứu của Farrell (1957) là một trong những nghiên cứu đầu tiên cho rằng hiệu quả